

De Bijbelse doop, twee overwegingen

Inleiding:

Ik heb het voorrecht om goede vrienden te hebben in allerlei kerken, ook in reformatorische gemeenten. In een aantal PKN in Friesland gemeenten mag ik regelmatig voorgaan en ik ervaar altijd weer de liefdeband in Christus, broeders en zusters in Christus, mensen die oprecht de Heere liefhebben.

Onder hen zijn velen die vasthouden aan de kinderdoop.
En dat respecteer ik.

Daarom leek het mij goed om als laatste onderwerp, in artikelvorm, de beide dooppraktijken te bespreken. Om aan beide recht te doen heb ik voor de kinderdoop een uittreksel van een preek gemaakt van dominee A.J. Molenaar en met zijn toestemming hier geplaatst.

1. De kinderdoop een beeld van Gods trouw

Inleiding

De kinderdoop is een zichtbaar en tastbaar teken van Gods genade en trouw. Het laat zien dat God Zelf het initiatief neemt om mensen, inclusief hun kinderen, in Zijn verbond op te nemen. Net zoals in het Oude Testament de besnijdenis een teken was van het verbond tussen God en Zijn volk, zo

is in het Nieuwe Testament de doop het nieuwe verbondsteken.

In de doop gaat het allereerst niet om wat wij beloven of voelen, maar om wat God belooft. Hij verbindt Zijn Naam aan onze kinderen, nog voordat zij Hem bewust kennen of kiezen. De kinderdoop is daarom een krachtig beeld van de eenzijdige genade van God: Hij zoekt ons op vóóordat wij Hem zoeken.

1. Gods initiatief

De kinderdoop laat zien dat God altijd de eerste stap zet. Wij kiezen Hem niet eerst, maar Hij kiest ons (Joh. 15:16). In de Bijbel zien we dat God niet wacht tot mensen tot geloof komen om hen Zijn beloften te geven, maar dat Hij Zich al vroeg met hen verbindt.

In Genesis 17 sluit God Zijn verbond met Abraham en belooft Hij: "Ik zal uw God zijn, en de God van uw nageslacht na u."

In Handelingen 2:39 klinkt dezelfde belofte in het Nieuwe Testament: "Want u komt de belofte toe, en uw kinderen."

De kinderdoop is dus geen menselijke traditie, maar een reactie op Gods initiatief. Het is Zijn uitnodiging, Zijn verbond, Zijn trouw.

2. De verbondsmatige relatie

"In de Bijbel maakt God duidelijk dat Hij werkt door verbondsrelaties. Het verbond van God met Israël in het Oude Testament werd zichtbaar door de besnijdenis van Joodse jongetjes op de achtste dag (Gen. 17:12). In het Nieuwe Testament is de doop het vergelijkbare teken van verbonden worden aan Christus (Kol. 2:11-12), een voorrecht dat nu ook beschikbaar is voor mensen uit de heidenvolken. Hiermee wordt overigens de besnijdenis voor Israël niet afgeschaft"

De belofte van het verbond geldt niet alleen aan individuele gelovigen, maar ook aan hun kinderen. Daarom is het in lijn met de Schrift dat kinderen van gelovige ouders het teken van de doop ontvangen. Het laat zien dat zij vanaf het begin bij Gods gemeente horen.

De doop verzekert ons dat God:

- Zijn genade schenkt zonder voorwaarden vooraf.
- Zijn belofte van vergeving en nieuw leven geeft.
- Zijn Heilige Geest wil geven om ons tot geloof te brengen en te bewaren.

3. De roeping van de ouders

Hoewel de doop Gods initiatief is, geeft het ouders ook een duidelijke roeping. Tijdens de doop doen ouders beloftes:

- Dat zij hun kind zullen opvoeden in het licht van Gods Woord.
- Dat zij zullen bidden voor hun kind.
- Dat zij hen zullen leren wie Jezus is en wat Zijn genade betekent.

De kinderdoop is dus niet het eindpunt, maar het startpunt van een geestelijke reis. Ouders worden geroepen om steeds weer te wijzen op Gods trouw en om hun kinderen te helpen begrijpen dat de doop een uitnodiging is tot een leven met God.

4. De verantwoordelijkheid van de gedoopte

Wie gedoopt is, wordt persoonlijk geroepen om op Gods belofte te antwoorden met geloof en gehoorzaamheid. De doop is geen garantie voor zaligheid, maar wel een teken dat God ons roept, en dat Hij Zijn hand al op ons leven gelegd heeft.

Zoals Israël na de uittocht door de woestijn moest leren om God te vertrouwen, zo moet ieder gedoopte zelf leren zeggen:

"Ja, Heer, U bent mijn God en Redder."

5. Bijbelse voorbeelden

Handelingen 2:39 – "Want u komt de belofte toe en uw kinderen..."

Handelingen 16:15, 33-34; 18:8; 1 Kor. 1:16 – hele huishoudens, inclusief kinderen, werden gedoopt.

Marcus 10:13-16 – Jezus omarmt de kinderen, zegent hen, en zegt dat het Koninkrijk van God ook voor hen is.

6. Conclusie

De kinderdoop is een krachtig beeld van Gods trouw: Hij sluit Zijn verbond met kinderen zoals Hij dat ook met hun ouders doet. Het is een teken van Zijn genade, Zijn belofte van vergeving, en Zijn aanwezigheid.

Ouders worden geroepen om hun kinderen op te voeden in dat verbond, hen te leren wat de doop betekent, en hen te helpen om zelf in geloof te antwoorden. Zo blijft de kinderdoop niet slechts een eenmalige gebeurtenis, maar een blijvende herinnering aan Gods trouw en uitnodiging.

2. De doop op geloof

1. Inleiding:

Vooraf is het goed om te zeggen: “Hoe wij ook over de doop denken, kinderdoop of volwassen doop, hét criterium is: “Wie Christus van harte belijdt als zijn Heer en Heiland en weet dat Jezus voor zijn zonde is gestorven heeft eeuwig leven.”

2. Waar komt de kinderdoop vandaan?

De praktijk van de kinderdoop is al eeuwenoud, maar niet zo oud als vaak gedacht wordt. Uit de kerkgeschiedenis weten we dat kinderdoop pas tegen het einde van de tweede eeuw geleidelijk opkwam. In diezelfde periode waarin ook een theologische beweging ontstond waarin de Kerk zichzelf meer en meer zag als de “vervanger” van Israël: de zogenaamde “vervangingsleer”.

Men leerde dat het verbond met Abraham (Genesis 17) nu overgegaan was op de Kerk. En aangezien de besnijdenis het verbondsteken was voor Joodse jongetjes, werd in de kerk de kinderdoop gezien als de christelijke tegenhanger daarvan.

De laatste decennia is er binnen de brede ruimte van de kerk wereldwijd steeds meer besef gekomen dat de vervangingsleer niet bijbels is. Israël is niet vervangen, maar blijft Gods uitverkoren volk. De oprichting van de staat Israël in 1948 was voor velen daarin een belangrijk

moment van bezinning. Al in de jaren dertig preekte Johannes de Heer over de blijvende beloften voor Israël.

Daarom is het opvallend: veel kerken hebben afstand genomen van de vervangingsleer, maar blijven toch vasthouden aan het teken van het verbond: de kinderdoop als 'vervanging' van de besnijdenis. In het klassieke doopformulier staat zelfs letterlijk dat “de doop in de plaats van de besnijdenis is gekomen.”

Maar eerlijk gezegd: dat vind je nergens in de Bijbel.

3. Wat zegt de Bijbel dan wél over de doop?

Als we de Bijbel zelf laten spreken, dan zien we één helder patroon: geloof komt vóór de doop. Steeds weer lezen we dat mensen die tot geloof kwamen, daarna werden gedoopt. Geen uitzondering.

Lees het maar na:

- Handelingen 2:38-4:
Pinksterdag: oproep tot bekering en doop voor vergeving van zonden
- Handelingen 8:12-13
Samaritanen (en Simon de tovenaars) worden gedoopt na geloof
- Handelingen 8:36-38
Kamerling uit Ethiopië wordt direct na geloof gedoopt

- Handelingen 9:18:
Na bekering en genezing wordt Paulus gedoopt
- Handelingen 10:47-48;
Cornelius en heidenen worden gedoopt na het ontvangen van de Heilige Geest
- Handelingen 16:14-15
Lydia en haar huis worden gedoopt
- Handelingen 16:31-33
De stokbewaarder *en zijn huis* worden 's nachts gedoopt na geloof in Jezus
- Handelingen 18:8
Crispus en vele Korintiërs worden gelovig en gedoopt
- Handelingen 19:3-5
Discipelen in Efeze worden opnieuw gedoopt, nu in de Naam van de Heere Jezus

In de overige brieven van de apostelen wordt de doop nog 5 keer aangehaald (Romeinen 6:3-4, 1 Korinthe 1:13-17, Galaten 3:27, Kolossenzen 2:12 en Petrus 3:21 waarbij in alle gevallen er geen sprake is van enige vorm van kinderdoop.

Wellicht werd er niet eens aan gedacht dat kinderen dopen 200 jaar later zo ingeburgerd zou raken.

Dooppraktijken werden overigens nooit op kinderen uitgevoerd ook niet in het oude jodendom waar zeker wel sprake was van rituele reiniging of overgang in een vorm van doop.

- **Rituele wassing**
Mikwe (volledige onderdompeling)
Reiniging van onreinheid (fysiek én moreel/ritueel)
- **Tempeltoegang**
Priesters, pelgrims
Heiligheid om God te naderen
- **Proselieten-dopen**
Bekering van heidenen tot jodendom
Toetreding tot het volk Israël
- **Johannes' doop**
Profetische doop tot bekering
Vorbereiding op de komst van de Messias

De Heere Jezus zelf gaf de duidelijke opdracht:

“Ga dan heen, onderwijs alle volken en doop hen in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.” (Mattheüs 28:19)

In Marcus 16 klinkt het net zo duidelijk:

“Wie gelooft en gedoopt is, zal behouden worden.” (Marcus 16:16)

De volgorde is belangrijk, te belangrijk om maar even om te draaien, daarmee vérdraai je de opdracht die Jezus zelf geeft. Eerst geloof dan doop. Geen kind kan bewust kiezen voor Jezus. De kinderdoop gaat uit van het geloof van de ouders, of van het verbond. Maar nergens lezen we dat het geloof van een ander voldoende is om iemand te laten dopen.

Sommigen zeggen dan: "Maar kinderen zijn geheiligd in de gelovige ouders." Men leidt dat af uit 1 Korinthe 7. Maar daar gaat het over een ongelovige man of vrouw die geheiligd is door de echtgenoot ter wille van de kinderen. Dat is geen opdracht tot dopen. Geheiligd betekent hier 'apart gezet', niet 'gered' of 'klaar voor de doop'.

4. Geen oordeel, wel een uitnodiging tot heroverweging

Laat dit duidelijk zijn: dit artikel is niet bedoeld om broeders of zusters die hun kinderen hebben laten dopen te veroordelen. Wie Jezus kent als zijn Verlosser en Heer is mijn broeder of zuster, wat je visie op de doop ook is.

Maar omdat de geloofsdoop in veel evangelische gemeenten inmiddels zo vanzelfsprekend is, lijkt het me goed om ook de achtergrond en overtuiging daarbij helder te houden. Het is geen hype. Geen modeverschijnsel. Maar een gehoorzaamheid aan wat de Bijbel leert. De doop is een symbool voor het afleggen/begraven van je oude zondige leven en opstaan in een nieuw geheiligd leven.

In Hem *wórden wij*, dus niet *“zijn wij”* wij rechtvaardig verklaard. Dit wordt genoemd: gerechtigheid door geloof (Romeinen 5:1; 2 Korinthe 5:21). Er dient een stap gezet te worden, een keus gemaakt te worden, de uitgestoken hand van de Heere Jezus aan te grijpen voordat we rechtvaardig verklaard worden in onze Heer Jezus Christus. Dit alles kan dus niet van toepassing zijn op pasgeboren kinderen.

5. Slot: terug naar Jezus

Uiteindelijk draait het bij de doop om de Heer Jezus. Hij gaf ons het voorbeeld. Hij liet zich dopen, niet als kind, maar als volwassene. Niet omdat Hij zonde had, maar als teken van gehoorzaamheid en toewijding.

Hij roept ons om Hém te volgen. Niet in de traditie van mensen, maar in het spoor van het Woord.

Mogen deze beide artikelen helpen om met elkaar in gesprek te blijven, in liefde en waarheid. En mogen we elkaar aanmoedigen om gehoorzaam te zijn aan de stem van de Goede Herder.

Soli Deo Gloria.